

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

2. - 8. septembar 2017. godine

Bilten broj 36/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Stambeni projekti bezbednosnog sektora	3
Prespora pravda.....	4
Zakoni bez javne rasprave.....	5
Inicijative i analize.....	6
Zakon o bezbednosno - informativnoj agenciji.....	6
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	8
Ko je kupio, kupio je.....	8
Ušće.....	8
Mediji	9
Nakon devet meseci izabrana direktorka Agencije za borbu protiv korupcije	9

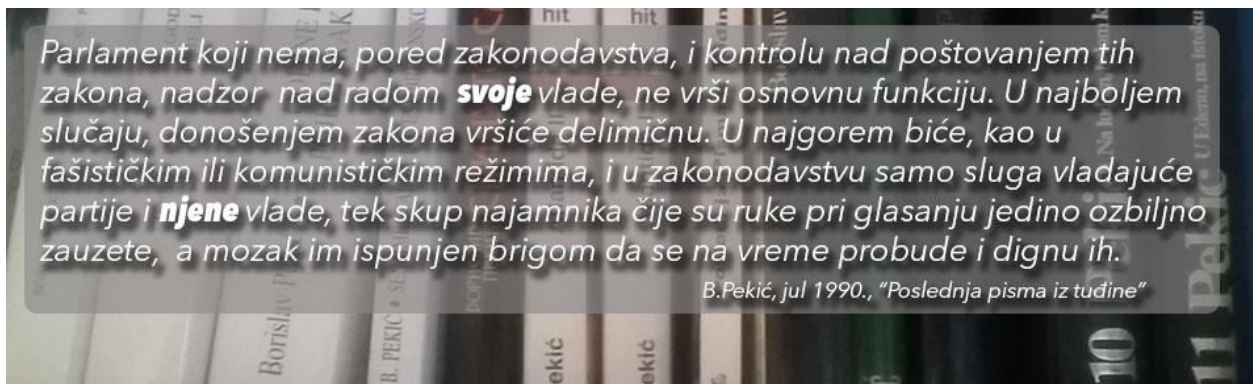
Aktivnosti

Programski direktor TS Nemanja Nenadić učestvovao je 7. septembra u debati „Srbija i EU: Borba protiv korupcije“, održanoj na Pravnom fakultetu u Nišu, u organizaciji Evropskog pokreta u Srbiji i Fakulteta političkih nauka. Govornici na debati bili su i prof. dr Čedomir Čupić i prof. dr Dejan Milenković sa FPN.

Naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) je tokom prošle nedelje primilo 12 telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, a još sedam slučajeva otvorili smo na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, kroz poruke na našoj FB stranici ili na osnovu informacija pronađenih na internetu i u pres klipingu.

Na Fejsbuk stranici TS u protekloj nedelji objavili smo pet komentara u vezi sa antikorupcijskim temama, linkova i vesti. Na sajt smo postavili šest tekstova i dokumenata.

U medijima je u protekloj nedelji objavljeno 46 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Stambeni projekti bezbednosnog sektora

7. septembar 2017.

Vlada [objavljuje](#) kako su čelnici dva njena ministarstva (odbrane i unutrašnjih poslova) i jedne posebne organizacije (Bezbednosno – informativna agencija), Stefanović, Vulin i Gašić „postigli dogovor prema kojem će ove tri institucije, uz podršku Vlade Srbije, ući u zajednički projekat izradnje stanova za pripadnike policije, vojske i BIA, kako bi se i na taj način poboljšao njihov materijalni položaj“.

Prema rečima Stefanovića, „nakon razgovora sa predsednikom Srbije Aleksandrom Vučićem o položaju pripadnika policije, vojske i BIA, došlo se do rešenja koje je predsednik podržao, a to je da se pripadnicima ove tri važne državne institucije, koje se brinu o bezbednosti građana Srbije, podignu plate u narednoj godini za 10 odsto“.

Nije jasno rečeno, ali izgleda da je reč o razgovoru sve trojice sa predsednikom. Ministar Vulin ostaće iza ovog sastanka zapamćen i po izjavi da „pripadnici bezbednosnih struktura, bez obzira da li su u policiji, vojsci, ili Bezbednosno-informativnoj agenciji rade potpuno isti posao. On je dodao da upravo zbog toga i sve probleme, pa i probleme statusa i probleme materijalne prirode, treba rešavati u okviru čitavog bezbednosnog sektora, ne pojedinačno kao vojska, policija ili BIA, već jedinstveno“.

Унапређење положаја припадника безбедносних служби

Београд, 6. септембар 2017. године – Потпредседник Владе Републике Србије и министар унутрашњих послова Небојша Стефановић, министар одбране Александар Вулин и директор Безбедносно-информативне агенције (БИА) Братислав Гашић разговарали су данас о унапређењу положаја припадника безбедносних служби.

Стефановић, Вулин и Гашић су постигли договор према којем ће ове три институције, уз подршку Владе Србије, ући у заједнички пројекат израдње станова за припаднике полиције, војске и БИА, како би се и на тај начин побољшао њихов материјални положај.

Gašić je ukazao na to da „BIA do sada nije imala uređen odnos kada je u pitanju dodela stanova, i dodao da je pored povećanja plata za zaposlene, projekat zajedničke stambene gradnje veliki iskorak. Dugujemo veliku zahvalnost predsedniku Republike koji je prepoznao važnost bezbednosnog sistema Srbije i nadam se da ćemo u narednom periodu zanoviti i neke druge resurse koji su potrebni za sve linije našega rada, poručio je on“.

Šta u svemu ovome nije u redu a šta bi moglo da bude? Popravljanje položaja službenika države je važna stvar koja može da bude od koristi i građanima, jer je visina plate jedan od faktora koji utiču na obim i kvalitet radnog angažovanja (svakako ne jedini). Isto važi i za zaposlene u policiji, vojsci i BIA. Razumljivo je da se čelnici ovih institucija trude da zaposlenima poprave položaj. I to je otprilike sve što bi moglo biti ispravno u ovom slučaju.

S druge stane, bezbednosni sektor nema nikakvu zakonsku ulogu u oblasti stanogradnje. Može se, naravno, predvideti zakonom pravo pripadnika ovih službi na dobijanje službenog

stana, ali čak i tada izgradnja ne bi bila u nadležnosti ovih organa, već Građevinske direkcije (ako se grade novi stanovi) ili Republičke direkcije za imovinu (ako se kupuju gotovi), a u svemu tome bi se pitalo i Ministarstvo finansija.

Na stranu to što je ovakav vid stimulisanja zaposlenih problematičan – ako bi stanovi bili deljeni svima, zašto onda službenicima ne dati novac koji bi bio utrošen na gradnju, pa nek sami odluče šta će da kupe; ako se stanovi ne daju svim službenicima, rangiranje predstavlja novi izvor moguće korupcije i uslovljavanja. Predsednik države, sa kojim su se čelnici institucija saglasili, nema nikakvih nadležnosti u vezi sa povećanjem plata i izgradnjom stanova. On se o tome izjašnjava tek nakndano, kada treba da proglasi zakon koji prethodno izglasa Skupština. Dalje, izjava ministra Vulina o tome da pripadnici tri službe rade isti posao, osim ako nije reč o stilskoj figuri, otvara pitanje zašto postoje tri odvojene institucije koje obavljaju isti zadatak. Najzad, izjava direktora BIA o potrebi da se „zanove i neki drugi resursi“, zvuči kao poruka o tome da se moraju obaviti neke bitne nabavke (npr. opreme) za rad ove agencije. U tome nema ništa sporno. Međutim, kada se već veliki deo nabavki koje se sprovode za potrebe BiA sprovodi po posebnim procedurama, koje podrazumevaju poverljivost, onda o tome ne treba govoriti ni u Vladinim saopštenjima.

Prespora pravda

6. septembar 2017.

Visoki savet sudstva preinačio je svoju odluku kojom je javno opomenut nekadašnji sudija Vladimir Vučinić, tako što je odbacio predlog disciplinskog tužioca za vođenje disciplinskog postupka protiv njega kao sudije.

Pravda je u ovom slučaju bila toliko spora da je krajnji rezultat: pravosuđe je izgubilo dobrog sudiju, a nema traga da je iko snosio posledice zbog nezakonitosti prethodnog postupanja i propusta VSS da zaštiti sudiju onda kada je ta zaštita bila potrebna.

Naime, Vladimir Vučinić, tada sudija Specijalnog suda, vratio je 2013. pasoš optuženom Miroslavu Miškoviću na četiri dana. Vršilac dužnosti predsednika suda intervenisao je kod sudije, a on je ovo prijavio kao pritisak. VSS je, međutim, doneo odluku da nije bilo pritiska. Nakon toga VD predsednika Višeg suda je pokrenuo postupak protiv sudije pred disciplinskim tužiocem Visokog saveta sudstva za neovlašćeno komentarisanje njegove odluke da se vrati pasoš optuženome, tražeći da se proglasi odgovornim za težak disciplinski prekršaj i da se pokrene postupak za njegovo razrešenje.

Vučinićeva sporna izjava za medije usledila je nakon što je "Informer" pod naslovom „Sudija tajno pustio Miška u London, para stvarno vrti gde burgija neće“ objavio da je Vučinić bez znanja ostalih članova veća, „gerilski“ vratio pasoš Miškoviću. "Politika" je tada objavila da tužilac za organizovani kriminal nije bio obavešten o odluci da vrati pasoš, iako po zakonu sudija nije dužan da o svojoj oduci obavesti tužioca. Vučinić je potom dao izjavu "Politici" i objasnio proceduru.

Disciplinska komisija VSS donela je odluku da Vučinić nije kriv, ali se disciplinski tužilac žalio i VSS je u junu 2015. Vučinića oglasio odgovornim za disciplinski prekršaj "davanje komentara o sudskim odlukama, postupcima ili predmetima, u sredstvima javnog informisanja na način suprotan zakonu i Sudskom poslovniku" i izrekao mu javnu opomenu.

Savet je utvrdio da nije postojala obaveza suda da štiti Vučinića i da ne postoji razlog zbog kog bi on „uživao posebnu zaštitu od kritika javnih medija u odnosu na druge sudije“.

Vučinić je podneo tužbu Upravnom sudu, i tražio poništavanje mere VSS, jer je "želeo da očuva dostojanstvo sudijske profesije i pravo na slobodu izražavanja", objašnjavajući da "nije komentarisao sudsku odluku, već pojašnjavao proceduru", kao i da je to učinio u javnom interesu jer je to bila njegova dužnost. Nakon što je Upravni sud uvažio tužbu, poništio rešenje VSS kojim mu je izrečena javna opomena i postupak vratio na ponovno odlučivanje, VSS je jednoglasno preinačio svoju odluku.

Vučinić je u međuvremenu napustio sud i prešao u advokaturu zbog pritisaka koje je trpeo.

Zakoni bez javne rasprave

5. septembar 2017.

Transparentnost Srbija pozvala je Skupštinu Srbije da ubuduće ne prihvati da raspravlja ni o jednom predlogu zakona, uz koji nije priložen izveštaj sa javne rasprave ili dokument iz kojeg se može videti na osnovu čega je zaključeno da javna rasprava nije bila obavezna.

U dopisu upućenom svim poslaničkim grupama (ceo dopis objavljujemo u poglavlju "Inicijative i analize"), povodom predloga izmena i dopuna Zakona o Bezbednosno informativnoj agenciji, TS je ukazala da postoje dva kriterijuma, propisana Zakonom o državnoj upravi (član 77. stav 1.), o kojim zakonima mora da se sprovede javna rasprava, a predložene izmene i dopune Zakona o BIA zadovoljavaju oba kriterijuma.

Naime, nema sumnje da se njima „bitno menja pravni režim u jednoj oblasti“, a sudeći po broju medijskih objava na ovu temu, takođe je reč o uređivanju „pitanja koja posebno zanimaju javnost“. Svaki od ova dva kriterijuma samostalno bio bi dovoljan da stvori obavezu, za ministarstvo ili posebnu organizaciju koja je pripremala ove izmene zakona, da sprovede javnu raspravu.

TS je u dopisu podsetila i da je u proteklih pet godina, kroz nekoliko strateških i planskih dokumenata, Vlada iskazala nameru da poveća broj slučajeva u kojima će javne rasprave biti održane i da poboljša njihov kvalitet. Pitanje zakonodavnog postupka se prati kroz izveštaje EU, ono je predmet preporuka GRECO-a i deo preventivnih mehanizama koje prepoznaje aktuelna Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji.

To su razlozi više da Skupština utvrdi zbog čega u ovom, ali i kod donošenja mnogih drugih akata, nije poštovana obaveza održavanja javne rasprave iz Zakona o državnoj upravi. U vezi sa tim TS je pozvala poslanike da ubuduće ne prihvate da raspravljaju ni o jednom predlogu zakona, uz koji nije priložen izveštaj sa javne rasprave ili dokument iz kojeg se može videti na osnovu čega je zaključeno da javna rasprava nije bila obavezna.

Inicijative i analize

Zakon o bezbednosno - informativnoj agenciji

5. septembra 2017.

Transparentnost Srbija uputila je dopis svim poslaničkim grupama u Narodnoj skupštini u vezi sa predlogom izmena i dopuna Zakona o Bezbednosno - informativnoj agenciji:

Poštovani narodni poslanici,

ovim putem želimo da vam skrenemo pažnju na nekoliko pitanja u vezi sa aktuelnim predlogom izmena i dopuna Zakona o Bezbednosno – informativnoj agenciji.

U predlogu izmena i dopuna Zakona o Bezbednosno informativnoj agenciji, koji je Vlada uputila po hitnom postupku, jedna od najzapaženijih promena odnosi se na način zapošljavanja službenika u ovoj posebnoj organizaciji. Naime, novopredloženim članom 20b ovog zakona se predviđa da konkurs za popunjavanje radnih mesta u Agenciji nije obavezan, da o zasnivanju radnog odnosa odlučuje direktor BIA rešenjem i da se na uslove za zasnivanje radnog odnosa primenjuju propisi kojima se uređuju uslovi za zasnivanje radnog odnosa u ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove.

Ova promena se obrazlaže time da se u sadašnjem tekstu Zakon o BIA poziva na primenu normi o zapošljavanju policajaca, da je donet novi Zakon o policiji, i da su njegova pravila postala neodgovarajuća za BIA, „uzimajući u obzir njenu sasvim specifičnu prirodu, kao posledicu zakonom utvrđenih zadataka, poslova i ovlašćenja“. Naime, Zakon o policiji predviđa kao pravilo sprovođenje konkursa pri zapošljavanju u MUP. Ako bi se verovalo na reč Vladi i BIA da je ova promena zaista neophodna (potreba nije detaljnije obrazložena), i da BIA ne treba da bude u obavezi da raspisuje konkurse za zapošljavanje, nameće se nekoliko pitanja. Smatramo da bi skupštinska rasprava, a naročito rasprava na resornim odborima, mogla da bude dobra prilika da narodni poslanici, a preko njih i građani (u meri u kojoj je to primereno delatnosti BIA) dobiju dodatne informacije i odgovore na ta pitanja.

Prvo pitanje proizilazi iz zahteva da se o ovom predlogu zakona raspravlja po hitnom postupku (predlog je stigao u proceduru krajem avgusta 2017. godine). Ta hitnost se obrazlaže „s obzirom da bi u protivnom bila dovedena u pitanje mogućnost Bezbednosno informativne agencije da delotvorno zaštiti ustavno uređenje i bezbednost Republike Srbije, a to bi moglo da ima štetne posledice po bezbednost građana i ostvarivanje i zaštitu njihovih sloboda i prava“. Ove ozbiljne pretnje po interese države i građana, nisu povezane u obrazloženju posebno ni sa jednom konkretnom odredbom predloga zakona. Može se pretpostaviti da se, makar delom odnose na pitanje zapošljavanja u BIA.

Međutim, Zakon o policiji (Službeni glasnik Republike Srbije broj 6/2016), koji je, kako se tvrdi, stvorio probleme, donet je još u januaru 2016, pre 17 meseci.

Samim tim, nameće se pitanje za predstavnike predlagača (Vlade Srbije), BIA i ministarstava, zbog čega ove promene Zakona o BIA nisu bile predložene uporedo sa Zakonom o policiji? U vezi sa time, da li je tokom javne rasprave o Zakonu o policiji, odnosno, prilikom međuresornih konsultacija pre donošenja Zakona o policiji bila uočena potreba da se takođe izmeni Zakon o BIA i zašto do tih izmena nije došlo ranije?

Drugo pitanje, sa ovim povezano, o kojem bi verovatno bilo primerenije organizovati raspravu na zatvorenoj sednici resornog skupštinskog odbora jeste kako je BIA uspevala da ispuni svoje zakonske obaveze u proteklih 17 meseci, to jest od 6.2.2016, kada je Zakon o policiji (Službeni glasnik Republike Srbije broj 6/2016) počeo da se primenjuje, do danas, ako bi nekoliko nedelja čekanja na redovnu proceduru usvajanja izmena zakona dovelo „u pitanje mogućnost Bezbednosno informativne agencije da delotvorno zaštititi ustavno uređenje i bezbednost Republike Srbije“, kako se tvrdi u obrazloženju ovog predloga zakona. Iskreno se nadamo da je ovaj deo obrazloženja samo uobičajeno preterivanje predlagača zakona, kako bi se izdejstvovalo da predlozi budu razmatrani brže nego što bi bili inače, a ne odraz stvarne pretnje po bezbednost.

Treće pitanje je u vezi sa pripremom predloga ovog zakona. Nema sumnje da predložene izmene i dopune Zakona o BIA „bitno menjaju pravni režim u jednoj oblasti“, a sudeći po broju medijskih objava na ovu temu, takođe je reč o uređivanju „pitanja koja posebno zanimaju javnost“. Svaki od ova dva kriterijuma samostalno bio bi dovoljan da stvori obavezu, za ministarstvo ili posebnu organizaciju koja je pripremala ove izmene zakona, da sprovede javnu raspravu. Takva obaveza jasno proizilazi iz člana 77. st. 1. Zakona o državnoj upravi.

Podsećamo takođe da je u proteklih pet godina, kroz nekoliko strateških i planskih dokumenata, pa i kroz aktuelni nacrt izmena i dopuna Zakona o državnoj upravi, Vlada iskazala nameru da poveća broj slučajeva u kojima će javne rasprave biti održane i da poboljša njihov kvalitet. Pitanje zakonodavnog postupka je takođe predmet interesovanja EU, predmet preporuka Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (mehanizam Saveta Evrope) i deo preventivnih mehanizama koje prepoznaje aktuelna Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji. To su razlozi više da se utvrdi zbog čega u ovom, ali i kod donošenja mnogih drugih akata, nije poštovana obaveza održavanja javne rasprave iz Zakona o državnoj upravi. U vezi sa tim, predlažemo da Narodna skupština ubuduće ne prihvati da raspravlja ni o jednom predlogu zakona, uz koji nije priložen izveštaj sa javne rasprave ili dokument iz kojeg se može videti na osnovu čega je zaključeno da javna rasprava nije bila obavezna ni po jednom od dva kriterijuma iz člana 77. Zakona o državnoj upravi.

Na kraju, podsećamo da bi bilo neophodno da se pre usvajanja ovih izmena i dopuna zakona, reše i sporna pitanja na koja je ukazao Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti.

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

Ko je kupio, kupio je

Ove nedelje stiglo je zanimljivo pitanje od novinara u vezi sa konkursom koji je Grad Užice raspisao a tiče se subvencionisanja kupovine polovnih traktora iz uvoza. Detalji konkursa su sledeći: poljoprivredni proizvođači sa teritorije grada Užica koji su kupili polovni traktor iz uvoza u prethodnih 12 meseci, mogu da se prijavom obrate Gradskoj upravi, a sredstva će se dodeljivati na osnovu redosleda podnetih prijava. Ono što je veoma interesantno jeste da se podsticaj odnosi samo na vozila koja su kupljena u prethodnih 12 meseci, te i da će se subvencionisati samo oni koji budu u određenoj grupi najbržih, odnosno koji, prema redosledu budu dostavili prijave. Na osnovu podataka koje za sada imamo, slučaj izaziva posebnu pažnju zato što se (najverovatnije) automatski eliminišu poljoprivrednici koji budu kupovali traktore nakon donošenja odluke, a faktički favorizuju oni koji su kupovine obavili u prethodnih 12 meseci. Ovo budi sumnju da su neki građani i poljoprivrednici mogli unapred imati saznanje da se priprema ova podrška gradske uprave, odnosno konkurs, dok drugi možda nisu imali informacije koje bi mogle da utiču na tok konkursa i brzinu dostavljanja prijava. U međuvremenu ćemo pokušati da pribavimo što više podataka, i ispitamo ceo slučaj.

Ušće

Stigle su i dve prijave nezadovoljnih građana Novog Beograda, koji dovode u pitanje i preispituju odluku i namere grada da uredi deo parka Ušće, koji se nalazi u kvartu oko Muzeja savremene umetnosti. U toku su građevinski radovi na uređenju ovog dela parka. Građani koji su nam se javili smatraju da se bez opravdanja i „nedomaćinski” postupa sa delom parka koji se nalazi u bloku preko puta Palate Srbija, te da ne postoje razlozi da se ovaj deo parka ne obnavlja a da se sredstva ulažu samo u pomenuti deo koje se nalazi prema reci Savi. Smatraju da se iz određenih privatnih razloga, obnove u ovom delu favorizuju, te su u prilog tome izneli nekoliko, za sada neproverenih podataka. Pokušaćemo da dobijemo više informacija u vezi sa planovima i namerama grada, pa na osnovu toga zaključimo u kojoj meri su planovi menjani i da li postoji namera da se postojeći deo parka obnavlja.

Mediji

Nakon devet meseci izabrana direktorka Agencije za borbu protiv korupcije

Insajder, 6. septembar 2017.

Agencija za borbu protiv korupcija dobila je novog direktora nakon devet meseci. Na čelnu funkciju ovog nezavisnog tela izabrana je Majda Kršikapa i to jednoglasnom odlukom Odbora Agencije.

Agencija za borbu protiv korupcije nema direktora od sredine decembra prošle godine kada je Tatjana Babić, koja je obavljala tu funkciju, imenovana za sudiju Ustavnog suda.

U biografiji koja je objavljena na sajtu Agencije navodi se da je Majda Kršikapa sekretar Visokog saveta sudstva, a u najvišoj pravosudnoj instanci radi od 2009. godine. Pre toga je bila šef regionalne kancelarije Danskog instituta za ljudska prava.

Ova insitucija već mesecima unazad radila je u krnjem sastavu, o čemu je Insajder već pisao. Odbor Agencije koji je izabrao Kršikapu ima šest od predviđenih devet članovi.

Skupštinski Odbor za pravosuđe je sredinom juna usvojio predloge za nekoliko kandidata, među kojima je bila i Petrović Škero, da bi samo dve nedelje kasnije povukao taj predlog. Iako su kandidata predložile institucije Poverenika i Ombudsmana, a ne pojedinci, Odbor je odlučio da predlog vrati uz obrazloženje da Saša Janković više nije zaštitnik građana.

Predsednik skupštinskog Odbora za pravosuđe Petar Petrović rekao je da je problem sa kandidaturom Vide Petrović i u tome što ju je kao predsednicu suda Agencija za borbu protiv korupcije kaznila zbog nedostavljanja podataka o imovini.

Činjenica je međutim da je Odbor kojim predsedava Petrović još pre dve godine tražio od Agencije informacije da li su Petrović Škero izrečene mere zbog prikrivanja podataka o imovini. Agencija je odgovorila da je "tehnički propust" ispravljen, a da pokrenuta mera upozorenja a priori ne bi trebalo da diskvalifikuje bilo koga.

I pored toga, izbor Škero kao kandidata Zaštitnika i Poverenika nije bio na dnevnom redu zasedanja u julu ove godine. Inače, ona je za člana Odbora Agencije predložena 2015. godine

S druge strane, u julu je u roku od dva dana Odbor usvojio predlog predsednika Aleksandra Vučića da član Agencije bude Miloš Stanković, docent na Pravnom fakultetu u Beogradu.

